

APSTIPRINĀTS

LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes

Domes sēdē

2018. gada 29. oktobrī protokols Nr. 2.1.-2-41/11

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultāte

METODISKIE NORĀDĪJUMI
BAKALaura DARBU IZSTRĀDĀŠANAI
UN AIZSTĀVĒŠANAI

Studiju palīglīdzeklis LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes
akadēmiskā bakalaura studiju programmas **Ekonomika** studentiem

Izstrādāja Uzņēmējdarbības un vadībizinātnes institūta
*asoc. prof. Dr.oec. **Anita Auziņa***
*prof. Dr.oec. **Aina Dobeļe***

Jelgava 2018

SATURS

1. VISPĀRĒJĀ KONCEPCIJA	3
2. BAKALAURA DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN VADĪŠANA	4
2.1. Bakalaura darba temata izvēle	4
2.2. Bakalaura darba temata apstiprināšana.....	4
2.3. Darba vadītāja funkcijas	4
2.4. Bakalaura darba vispārējā uzbūve un struktūra	5
2.4.1. Titullapa	5
2.4.2. Anotācija	5
2.4.3. Saturs	6
2.4.4. Ievads	7
2.4.5. Bakalaura darba pamatdaļa	8
2.4.6. Secinājumi un priekšlikumi.....	8
2.4.7. Izmantotā literatūra	9
2.4.8. Pielikumi	9
3. BAKALAURA DARBA PRIEKŠAIZSTĀVĒŠANA, IESNIEGŠANA UN AIZSTĀVĒŠANA	10
3.1. Priekš aizstāvēšana	10
3.2. Iesniegšana.....	10
3.3. Darba recenzenta statuss, pienākums un atbildība	11
3.4. Darba aizstāvēšana	12
4. BAKALAURA DARBA NOFORMĒJUMS.....	13
4.1. Vispārīgās prasības	13
4.2. Teksta noformēšana	13
4.3. Tabulu noformēšana	14
4.4. Attēlu noformēšana.....	16
4.5. Formulu noformēšana.....	20
4.6. Atsauču veidošana	21
4.7. Izmantotās literatūras saraksta veidošana.....	24
PIELIKUMI.....	27

1. VISPĀRĒJĀ KONCEPCIJA

Metodisko norādījumu mērķis ir iepazīstināt LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes akadēmiskā bakalaura studiju programmas *Ekonomika* studentus ar izvirzītajām prasībām bakalaura darbiem, to izstrādāšanas, noformēšanas, priekš aizstāvēšanas un aizstāvēšanas kārtību.

Bakalaura darbs ir patstāvīgs analītisks pētījums ar zinātniskā darba elementiem, kurā students uz pamatstudiju laikā iegūto teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu bāzes veic oriģinālu pētījumu par aktuālām problēmām (atbilstoši attiecīgās apakšprogrammas noteiktajiem pētījuma virzieniem) un izstrādā konkrētus sabiedriski nozīmīgus priekšlikumus un rekomendācijas to risināšanai.

Bakalaura darba mērķis – pārbaudīt studenta fundamentālās un attiecīgajam specializācijas virzienam atbilstošās teorētiskās zināšanas, novērtēt studenta spējas un prasmi patstāvīgi risināt aktuālas problēmas, kā arī noteikt gatavību turpmākajām studijām augstāka līmeņa programmās.

Bakalaura darbam jāatbilst šādām prasībām:

- jābūt tautsaimniecības, tās nozares *vai* reģionālās attīstības un politikas, *vai* tiesību zinātņu jomas, *vai* konkrēta uzņēmuma kādas aktuālas problēmas patstāvīgam pētījumam;
- jāparāda studenta prasme orientēties jaunākajā speciālajā literatūrā un citos informācijas avotos, analizēt un vērtēt citu autoru publicētos darbus un veidot diskusiju par savu darba tēmu;
- datu un informācijas apstrādē, kā arī pētījuma veikšanai analītiskajā daļā, obligāti jāizmanto pētnieciskās metodes.

Bakalaura darba oriģinalitāti apliecina autora **Galvojums** (paraugs 4. pielikumā).

Labākos bakalaura darbus var izvirzīt atbilstošiem pētniecisko darbu konkursiem un praktiskajai ieviešanai.

Bakalaura darba eksemplārs (drukātā formā) pēc aizstāvēšanas kopā ar recenziju glabājas LLU ESAF Ekonomiskās informācijas kabinetā. Darba obligātais glabāšanas laiks ir 10 gadi. Apelācijas kārtību regulē LLU Studiju nolikums.

2. BAKALAURA DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN VADĪŠANA

2.1. Bakalaura darba temata izvēle

Bakalaura darbu tematu galvenos virzienus paziņo attiecīgās profilējošās specializācijas virziena institūta direktors vai viņa nozīmēts institūta docētājs. Studenti pierakstās izvēlētajos virzienos un institūta direktors nozīmē bakalaura darba vadītāju.

Vienojoties ar darba vadītāju, students izvēlas konkrētu bakalaura darba tematu, ņemot vērā savas zinātniskās un profesionālās intereses un sagatavotības līmeni, datu un literatūras pieejamību, kā arī konkrētas nozares, uzņēmuma vai darbavietas intereses. Darba tematam ir jāatbilst attiecīgajam specializācijas virzienam, tā aktualitāti nosaka atbilstība tautsaimniecības vajadzībām. Izvēloties tematu, studentam būtu lietderīgi turpināt pētījumus par to problēmu, par kuru rakstīti iepriekšējie patstāvīgie pētnieciskie darbi: referāti vai studiju projekti, tādējādi padziļinot problēmas izpēti. Ieteicams būtu izvēlēties pēc iespējas šaurāku tematu par neizpētītiem, maz izpētītiem vai strīdīgiem jautājumiem ekonomikas zinātnē.

Gadījumā, ja studenta izvēlētais temats nav aktuāls vai darba izpildē var rasties sarežģījumi, izvēlēto tematu institūta direktors var neapstiprināt un, savstarpēji vienojoties ar vadītāju, students var izvēlēties citu tematu.

2.2. Bakalaura darba temata apstiprināšana

Bakalaura darba uzdevums tiek noformēts **trīs eksemplāros datorsalikumā uz izstrādātās sagataves**, kas atrodama LLU ESAF mājaslapā (sadaļa „Studiju dokumenti un veidlapas”) un pēc saskaņošanas ar bakalaura darba vadītāju iesniegts apstiprināšanai profilējošā institūtā.

Bakalaura darba uzdevumu

pilna laika studentiem apstiprina 7. studiju semestrī,

nepilna laika studentiem – 8. semestrī.

Pēc apstiprināšanas vienu bakalaura darba uzdevuma eksemplāru students nodod profilējošā institūtā, otro – bakalaura darba vadītājam, bet trešo – patur pats sev.

Bakalaura darba vadītāju un tematu ESAF dekanāta noteiktajos termiņos apstiprina ar LLU ESAF dekāna rīkojumu. **Tematu maiņa vai precizēšana**, to saskaņojot ar darba vadītāju, atļauta tikai līdz bakalaura darba priekšizstrādēšanai.

2.3. Darba vadītāja funkcijas

Bakalaura darbu drīkst vadīt mācītbspēks ar (vismaz) maģistra grādu attiecīgajā zinātņu nozarē.

Darba vadītāja pienākumos ietilpst studentu konsultēšana ar pētījuma veikšanu saistītos jautājumos:

- darba plāna sastādīšanā un pētījuma struktūras veidošanā;
- literatūras un citu informācijas avotu izvēlē;
- pētniecības metožu izvēlē.

Darba vadītāja pienākums ir izskatīt atsevišķas darba daļas un visu darbu kopumā un norādīt uz nepieciešamajām izmaiņām un papildinājumiem, tomēr vadītājs nedrīkst tieši ietekmēt pētījuma saturu, formu un aizstāvēšanu tādā mērā, kas traucē objektīvi izvērtēt paša studenta zināšanas, prasmes un ieguldījumu pētījumā.

Darba vadītājs nedrīkst pieļaut priekšizstrādēšanai darbu, kurā dominē citu autoru darbu kompilācija, automātiska pārrakstīšana no iepriekš publicētiem darbiem (arī tad, ja tiek lietotas atsauces uz tiem) vai kuros ir manāmas plagjiātisma iezīmes.

Ja darba vadītājs uzskata, ka studenta veiktais pētījums pēc satura un formas atbilst fakultātes izvirzītajām metodiskajām prasībām, tad viņš paraksta darbu un tas var tikt iesniegts profilējošā institūtā un pielaists aizstāvēšanai.

2.4. Bakalaura darba vispārējā uzbūve un struktūra

Bakalaura darbam ir šāda **struktūra**:

- titullapa;
- anotācija latviešu valodā;
- anotācija angļu valodā (*Abstract*);
- saturs;
- darbā lietoto saīsinājumu un simbolu skaidrojumi – alfabēta secībā;
- ievads;
- darba pamatdaļa, iedalīta nodaļās un apakšnodaļās;
- secinājumi;
- priekšlikumi;
- izmantotās literatūras saraksts – alfabēta secībā;
- pielikumi, ja tādi ir;
- darba autora galvojums (paraugs 4. pielikumā);
- VEK lēmuma veidlapa (paraugs 5. pielikumā).

Bakalaura darba **apjoms** datorsalikumā (**bez** pielikumiem) – **50 - 55 lpp.**

2.4.1. Titullapa

Titullapa ir darba pirmā lappuse. Tā atspoguļo augstskolas nosaukumu, autora vārdu un uzvārdu, darba tematu, darba vadītāja un profilējošā institūta direktora vārdu un uzvārdu, zinātnisko vai akadēmisko grādu un akadēmisko amatu, darba izpildes vietu un laiku (skat. 1. pielikumu).

Latvijā tiek lietoti zinātnisko un akadēmisko grādu nosaukumu saīsinājumi latīņu valodā, papildinot to ar saīsinātu zinātnes nozares apzīmējumu. Doktora un maģistra grāda apzīmēšanai tiek lietots saīsinājums *Dr.* vai *Mg.* piemēram, *Dr.oec.*, *Dr.habil.oec.*, *Dr.paed.*, *Dr.agr.*, *Dr.sc.ing.*, *Mg.oec.*, *Mg.paed.* Bakalaura grāda apzīmēšanai *Bc.oec.* Apzīmējumi ir jālieto kursīvā (*Italic*).

Vadītāja akadēmisko amatu saīsina:

- profesors (-e) – prof.;
- asociētais profesors (-e) – asoc. prof.;
- docents (-e) – doc.;
- lektors (-e) – lekt.,
- asistents (-e) – asist.

2.4.2. Anotācija

Anotācija ir darba īss kopsavilkums (1 lapa), kas pārskata veidā atspoguļo darba mērķi un uzdevumus, pētījuma metodes, koncentrēti raksturo galvenos bakalaura darba autora atklājumus, iekļauj galvenos pētījuma rezultātus un slēdzienus.

Anotācijā jānorāda:

- darba autoru un darba nosaukumu;
- darba mērķi un darba uzdevumus;
- pētījumā pielietotās metodes;
- **autora devums** pētāmās problēmas izvērtējumā un risināšanā;
- būtiskākos pētījuma rezultātus un slēdzienus;

- darba kopējais lappušu, tabulu, attēlu, izmantoto literatūras avotu, tai skaitā svešvalodā, un pielikumu skaitu;
- rezultātu prezentēšana zinātniskajās un/ vai praktiskajās konferencēs.

Anotācijai ir jābūt uzrakstītai tā, lai to varētu izmantot atsevišķi no pārējā darba. Anotācijas izklāstā teikumus pieņemts sākt ar vārdiem: darbā izstrādāts, izpētīts, aprēķināts, secināts utt.

Bakalaura darbam **nepieciešamas divas anotācijas**: viena latviešu un viena angļu valodā. Anotācijas atbilstību saturam un nosaukumam *jāvērtē darba vadītājam un recenzentam kā svarīgu elementu kopējā vērtējumā*.

Anotāciju lappuses **nenumurē, bet ieskaita** darba kopējā lappušu skaitā.

2.4.3. Saturs

Saturā norāda visas darba sastāvdaļas līdz pielikumiem (skat. 2. pielikumu). Saturā un tekstā nodaļu un apakšnodaļu virsrakstu formulējumiem jābūt vienādiem.

Titullapas un Satura lappuses **nenumurē, bet ietver** darba kopējo lappušu skaitā. Lappušu numerāciju uzsāk ar nākamo lappusi aiz Satura. Lai to varētu izdarīt, ir jāizmanto Sekciju laušanas komanda (*Section break*).

Ieteicams satura rādītāju veidot, izmantojot automātiskās satura veidošanas komandas.

Automātiskā satura rādītāja veidošana

- 1. solis.** Atbilstoši metodiskajiem norādījumiem vai nepieciešamajiem standartiem (piem., fonts, burtu lielums) nodefinējiet virsraksta (*Heading 1*) stilu jeb noformējumu. *Home > Styles* [labā peles poga uz virsraksta] *> Modify*
- 2. solis.** Tāpat jārikojas ar apakšvirsrakstu noformējumiem (*Heading 2, Heading 3* utt.). Ja tiem nav jāparādās satura rādītājā, šo soli var izlaist.
- 3. solis.** Jaunā dokumentā, sākot katru nākamo nodaļu, virsrakstu nodefinējiet attiecīgi tā līmenim – *Heading 1* vai kā nākamo apakšvirsrakstu. To paveic ievietojot kursoru virsrakstā vai labāk iezīmējot tā tekstu un noklikšķinot uz *Home > Styles > [Heading 1 vai Heading 2 utt.]*
Esošā dokumentā jārikojas līdzīgi, pārskatot visu tekstu un atrodot virsrakstus, nodefinējot tiem vajadzīgo noformējumu.
- 4. solis.** Ielieciet kursoru lapā, kurā atradīsies satura rādītājs, un dodieties uz *References > Table of Contents*.
Šeit ir iespēja izvēlēties jau izveidotas satura rādītāja sagataves ar vienu klikšķi (nospiežot *automatic table 1* vai *automatic table 2*).
- 5. solis.** Katru reizi, kad vēlaties atjaunot virsrakstus un lappuses satura rādītājā, ielieciet tajā kursoru un spiediet *F9*. Attiecīgi būs divas iespējas – atjaunot esošajiem virsrakstiem lappušu numurus (*Update page numbers only*) vai atjaunot gan visus klāt pievienotos/noņemtos/labotos virsrakstus, gan to lappušu numurus (*Update entire table*). Šo darbību (satura rādītāja atjaunošanu) ļoti ieteicams veikt pirms darba nosūtīšanas citai personai, drukāšanas vai vienkārši darba pabeigšanas.

!!! Ja jaunizveidotajā satura rādītājā bez definētajiem virsrakstiem ir **pamatteksta daļas vai teksts, kam saturā nav jābūt**, tad tam tekstā (ne satura rādītājā) ir jānoņem definējums *Heading 1, Heading 2* vai *Heading 3*, lietojot *Clear formatting* vai *Normal* (noformē attiecīgi metodiskajiem norādījumiem). Kad definējums noņemts, ir jāatjauno satura rādītājs (skatīt 5. soli).

2.4.4. Ievads

Ievads ir kā izstrādātā bakalaura darba vizītkarte, kam ir jāieinteresē potenciālais lasītājs, sniedzot izpratni par bakalaura darba saturu un iegūstamo rezultātu. Ievadā var īsi aprakstīt to, kā izvēlēto tematu un ar to saistītās problēmas un aktualitātes ir pētījuši citi autori un cik plašā apjomā; kādā periodā un kādā virzienā autors ir veicis savus pētījumus.

Ievadā ir jānorāda pētījuma

- problēmsituācijas apraksts un izvirzītā problēma;
- aktualitāte un temata izvēles motivācija, pētījuma novitāte;
- pētījuma objekts un priekšmets, nosakot pētījuma robežas;
- darba mērķis;
- mērķa sasniegšanai izvirzītie darba uzdevumi;
- metodoloģija – pētījuma veids, datu ieguves un apstrādes metodes un paņēmieni;
- izstrādē izmantotās literatūras īss apraksts;
- rezultātu prezentēšana zinātniskajās un/ vai praktiskajās konferencēs.

Pētījuma aktualitātes un problēmas formulējums ir jebkura pētījuma sākuma pozīcija. Pētījuma problēmas un aktualitātes pamatojumam ir jābūt balstītam uz jaunākajām praktiķu un teorētiķu atziņām, ko nosaka sabiedrības attīstību veidojošie faktori: ekonomika, politika, likumdošana, kultūra utt.

Pētījuma problēmas noteikšana ir saistīta ar pētījuma objekta un priekšmeta izvēli. Pētījuma objekts un priekšmets ir tie, kas reāli satur pētījuma problēmu jeb pretrunu, kuras risinājums ir jārod pētniecības procesā. Pētījuma objekts sevī ietver problēmu, bet pētījuma priekšmets – pētījuma problēmu cēloņus. Līdz ar to pētījuma objekts var būt lieta, parādība, organizācija, nozare vai process, kas funkcionē un parādās ar dažādiem raksturlielumiem vai īpašībām. Pētījuma priekšmets ir daudz konkrētāks nekā pētījuma objekts, jo ir pētījuma objekta būtiska sastāvdaļa vai īpašība, vai to kopums, kas palīdz noskaidrot pētījuma problēmas cēloņus un veidošanos.

Ja darbā nav iespējams pietiekami dziļi izpētīt visus ar problēmu saistītos jautājumus, tad, izvirzot pētījuma objektu un priekšmetu, tiek noteikts temata **norobežojums**, kas ietver sevī arī pētījuma **perioda** pamatojumu. Pētījuma periodam ir jābūt tādām, lai varētu izdarīt pamatotus secinājumus par darbības rezultātu izmaiņas tendencēm un pamatot pasākumu īstenošanas nepieciešamību – bakalaura darba izstrādē vismaz 3 gadi.

Pamatojoties uz temata aktualitāti, ir jāformulē bakalaura darba mērķis – domās prognozēts pētījuma rezultāts. Bakalaura darbam ir viens mērķis un tā formulējumam ir jābūt pēc iespējas īsam un konkrētam.

Bakalaura darba mērķa sasniegšanu atklāj veicamie darba uzdevumi. Uzdevumi ir noteiktas metodiskas darbības, kuras ir pakārtotas mērķim un atspoguļo tā sasniegšanas gaitu. Šie uzdevumi atspoguļo bakalaura darba saturu (nereti katram uzdevumam ir veltīta viena bakalaura darba nodaļa).

Pētījumu metodes ir instrumenti, ar kuru palīdzību tiek īstenoti bakalaura darba uzdevumi. Bakalaura darba izstrādē obligāti jābūt pielietotām matemātiskajām metodēm.

Par bakalaura darba informācijas avotiem kalpo speciālā un vispārējā literatūra, Latvijas Republikas likumi un citu valstu likumi, valdības lēmumi, publikācijas periodikā, valsts statistikas dati, iestāžu, organizāciju un komersantu nepublicētie materiāli. **Bakalaura darba izstrādē obligāti jāizmanto zinātnisko pētījumu rezultāti, kā arī publikācijas zinātnisko rakstu krājumos, datu bāzēs (vismaz 5**

avoti). Papildus tam autors bakalaura darba padziļinātai izstrādei var iegūt primāros datus, veicot aptaujas, intervijas, novērojumus vai eksperimentus.

2.4.5. Bakalaura darba pamatdaļa

Bakalaura darba pamatdaļā ietver ievadā izvirzītās problēmas **teorētisku** un **empīrisku (praktiski analītisku)** risinājumu.

Darba pamatdaļu sadala nodaļās. Apjoma ziņā lielas nodaļas lietderīgi sadalīt apakšnodaļās. Nodaļu un apakšnodaļu skaits netiek reglamentēts – tas izriet no darba apjoma un satura. Bakalaura darbam rekomendē veidot 3-4 nodaļas. Nodaļai nedrīkst būt tikai viena apakšnodaļa. Lai izvairītos no darba sadrumstalotības, apakšnodaļa nevar būt īsāka par divām lappusēm.

Pirmā nodaļa parasti tiek veidota kā **teorētiska diskusija**, apkopojot dažādu autoru izvirzīto teoriju salīdzinājumu un faktu materiālu, uz kuru pamata tiek veikta problēmas analīze, sniedzot vispusīgu ieskatu problēmas līdzšinējā teorētiski praktiskajā izpētē un atspoguļojot jaunākos publicētos pētījumu un diskusiju rezultātus.

Tāpat kā atsevišķu darba nodaļu vai apakšnodaļu var veidot temata **juridisko aspektu raksturojumu**. Ieteicams darba izstrādei apkopot arī starptautisko pieredzi autora izvēlētajās problēmas risināšanā, akcentējot pozitīvās iezīmes vai trūkumus. Teorētiskās daļas izstrādē liela nozīme ir literatūras un informācijas avotu kritiskai izpētei un, gadījumā, ja autora domas būtiski atšķiras no mācību grāmatās un speciālajā literatūrā atrodamiem atzinumiem, jāsniedz pārliecinošs sava viedokļa pamatojums – kura autora (diskusijas dalībnieka) secinājumiem autors piekrīt vai nepiekrīt un kāpēc. Teorētiskā nodaļa nedrīkst būt tikai citu autoru atziņu apkopojums; obligāti ir jāparāda arī paša autora viedoklis un vērtējumi. Teorētiskā nodaļa nevar būt anotācijas formā vai atstāstījums par izlasītajiem darbiem.

Būtiskākā ir **darba empīriskā daļa (~ 20 lpp.)**, kurā autors sniedz pētījuma problēmas praktisko izvērtējumu un izstrādā iespējamās problēmas risināšanas variantus, iespēju robežās pamatojot to īstenošanas stratēģiju un nepieciešamos pasākumus. Empīriskā daļa tiek veidota, pamatojoties uz teorētiskajā daļā aprobēto informāciju, līdz ar to apliecina autora prasmi veikt pētījumu, izmantojot apgūtās zināšanas, informatīvos materiālus un datus. Praktiskā materiāla apstrādei tiek izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās sociālo zinātņu pētījumu metodes. Iegūtos datus atspoguļo tabulās un attēlos, obligāti sniedzot tajās ietvertās informācijas un konstatēto tendenču un likumsakarību analītisku vērtējumu.

2.4.6. Secinājumi un priekšlikumi

Secinājumi un priekšlikumi ir bakalaura darba noslēdzošā daļa, kurai ir būtiska nozīme bakalaura darba aizstāvēšanā. Secinājumi un priekšlikumi ir jāraksta *tēžu veidā* un *jānumurē ar arābu cipariem*. Secinājumos autoram ir jāparāda, ka darba mērķis ir sasniegts un uzdevumi ir izpildīti.

Secinājumi

- ir tieši saistīti ar darba mērķi un uzdevumiem;
- atspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no bakalaura darba satura,
- tiek pamatoti ar svarīgākajiem datiem un faktiem, kas ir norādīti darbā.

Par katru nodaļu ir ieteicams veidot 1-2 secinājumus.

Priekšlikumi

- izriet no bakalaura darbā veiktās analīzes, pētījumiem un izdarītajiem secinājumiem;

- ir pamatoti, konkrēti, adresēti noteiktam izpildītājam un ir realizējami praksē. Tie nedrīkst būt savstarpēji pretrunīgi.

Priekšlikumos akcentē darbā pamatotās rekomendācijas problēmas risināšanai, trūkumu novēršanai vai pozitīvās pieredzes izmantošanai.

Priekšlikumus nedrīkst formulēt nekonkrētā, vispārinātā veidā, piemēram, „sakārtot likumdošanu”, „radīt uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi”, „uzlabot nodokļu sistēmu” – autoram ir konkrēti jānorāda, kas, kam, kad un kāpēc būtu jādarā.

2.4.7. Izmantotā literatūra

Izmantotā literatūra ir visu grāmatu, rakstu, tekstu un citas informācijas uzskaitījums, uz ko **ir atsauces** bakalaura darbā un kas ir izmantota tā izstrādes gaitā, aprakstot to valodā, kādā šī informācija ir rakstīta (oriģinālvalodā).

!!! Minimālais izmantoto literatūras avotu skaits bakalaura darbā ir 30 avoti, no kuriem vismaz 10 literatūras avoti ir svešvalodās. Bakalaura darba izstrādē **obligāti jāizmanto** zinātnisko pētījumu rezultāti, kā arī publikācijas zinātnisko rakstu krājumos, datu bāzēs (vismaz 5 avoti). Darbā nav pieļaujamās atsauces uz Vikipēdiju un nepublicētiem lekciju materiāliem.

2.4.8. Pielikumi

Pielikumos pievieno dokumentus un informatīvos datus, ja tie ir pārāk detalizēti un apjomīgi, lai tos ievietotu pamattekstā.

Tos atdala ar atsevišķu lapu, kuras centrā novietots virsraksts PIELIKUMI (noformēts kā galvenās nodaļas virsraksts bez numura) un šo lapu numurē, iekļauj kopējā lappušu skaitā un ietver Saturā. Pielikumus **neieskaita** bakalaura darba kopējā apjomā, to lapas nenumurē, bet katram jaunam pielikumam lapas augšējā labajā stūrī norāda pielikuma kārtas numuru (piemēram, *1. pielikums*). Ja pielikums ir uz vairākām lappusēm, tad uz nākamajām lappusēm pie pielikuma kārtas numura norāda „turpinājums”, piemēram, *1. pielikuma turpinājums*.

3. BAKALAURA DARBA PRIEKŠAIZSTĀVĒŠANA, IESNIEGŠANA UN AIZSTĀVĒŠANA

3.1. Priekš aizstāvēšana

Bakalaura darba priekš aizstāvēšana notiek attiecīgā specializācijas virziena profilējošā institūta sēdē **ne vēlāk kā trīs nedēļas pirms** bakalaura darba aizstāvēšanas Valsts eksāmenu komisijas (VEK) sēdē.

Ar profilējošā institūta direktora rīkojumu tiek apstiprinātas komisijas bakalaura darba priekš aizstāvēšanai. Komisijas sastāvā ir vismaz trīs docētāji, no kuriem viens ir bakalaura darba vadītājs.

Līdz priekš aizstāvēšanai jābūt nokārtotiem visiem akadēmiskajiem parādiem un finansiālajām saistībām.

Ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms noteiktās priekš aizstāvēšanas komisijas sēdes datuma, **izdrukātu** bakalaura darbu iesniedz vadītājam un **augšupielādē e-studiju sistēmā** *Bakalaura darbs*.

!!! Uz priekš aizstāvēšanu jābūt izstrādātam un izdrukātam pilnam bakalaura darba pamatdaļas apjomam.

Bakalaura darba priekš aizstāvēšanai students sagatavo prezentāciju (līdz 10 minūtēm), kurā viņš pamato darba temata aktualitāti un esošās problēmas, formulē darba mērķi un uzdevumus, raksturo pētījuma objektu un priekšmetu. Priekš aizstāvēšanas ziņojumā students galvenokārt atspoguļo sava ieguldījuma rezultātus, atklātās problēmas, akcentējot svarīgākās atziņas un piedāvātos risinājumus.

Pēc sekmīgas priekš aizstāvēšanas, ievērojot sēdē izteiktos ierosinājumus un aizrādījumus, students pilnveido bakalaura darbu un fakultātes noteiktajā termiņā iesniedz to profilējošajā institūtā. Nesekmīga vērtējuma gadījumā komisija lemj par bakalaura darba pilnveidošanu un atkārtotu priekš aizstāvēšanu pēc institūta direktora noteikta grafika. Ja atkārtotajā priekš aizstāvēšanā vērtējums atkal ir negatīvs, bakalaura darbu nedrīkst virzīt aizstāvēšanai VEK sēdē.

3.2. Iesniegšana

Bakalaura darbu iesien noteikta parauga **cietā apvākojumā**.

!!! Iesietam darbam priekšējā vāka iekšpusē autors **pielīmē aploksni**, kurā tiks ievietota bakalaura darba recenzija.

Pastāv šāda **bakalaura darba iesniegšanas kārtība**:

- sekmīgi priekš aizstāvēts un pilnīgi noformēts, ar darba vadītāja parakstu apstiprināts darbs iesniedzams profilējošā institūtā **vismaz 10 darba dienas** pirms VEK sēdes;
- attiecīgā institūta direktors akceptē darba iekļaušanu turpmākā aizstāvēšanas procedūrā, apstiprinot to ar savu parakstu titullapā.

!!! Studējošais pirms iesniegšanas institūtā bakalaura darbu **augšupielādē LLU IS**, izmantojot savu lietotājkontu un paroli, kā arī ievērojot šādas prasības:

- visām studiju noslēguma darba (SND) daļām jābūt ietvertām vienā datnē;
- datnes formāts - **PDF, apjoms līdz 50 Mb**;
- uz PDF konvertētajās datnēs nedrīkst atrasties konvertācijas programmu ūdenszīmes un reklāmas teksti;
- datne nedrīkst būt skenēts teksta attēls;

- datne nedrīkst būt aizsargāta (slēgta) ar paroli.;
- datnes nosaukumā jāizmanto latīņu alfabēta burti bez mīkstinājuma zīmēm un garumzīmēm;
- datne jā saglabā ar nosaukumu, kuru veido studenta uzvārds, vārds un matrikulas numurs, piemēram: **Liepina_Ilze_EF12345.pdf**.

Papildus LLU IS paredzētajos ievades laukos, iekopējiet vai ierakstiet SND **saīsinātu** anotāciju latviešu un angļu valodā (**pieļaujamais apjoms 850 rakstu zīmes**). Anotācijā norāda: darba autoru un darba nosaukumu, darba mērķi, būtiskākos pētījuma rezultātus un slēdzienus.

Darbu nevar virzīt aizstāvēšanai valsts eksāmenu komisijā, ja tam:

- ir neatbilstošs darba apjoms;
- ir kļūdaina pielietotās metodikas izvēle;
- darbs nav noformēts atbilstoši ESAF metodiskajām prasībām;
- nav darba vadītāja un/vai institūta direktora paraksts.

3.3. Darba recenzenta statuss, pienākums un atbildība

Recenzents ir oficiāla lietpratēja persona, kura piedalās kāda konkrēta darba ekspertīzē un novērtēšanā. Bakalaura darbu recenzentus nozīmē profilējošais institūts un apstiprina ar dekāna rīkojumu. Bakalaura darbu vērtē viens recenzents.

Recenzijas veidlapa pieejama ESAF mājaslapā (sadaļa „Studiju dokumenti un veidlapas”).

Recenzenta pienākums ir iedziļināties darba saturā un objektīvi novērtēt

- tā atbilstību ESAF metodiskajiem norādījumiem darbu izstrādāšanā un noformēšanā;
- pretendenta spēju analizēt, kritiski izvērtēt un izmantot citu autoru publicētos darbus (t.sk. svešvalodā);
- pretendenta spēju formulēt secinājumus un priekšlikumus atbilstoši veiktajiem pētījumiem un aprēķiniem;
- pretendenta praktisko ieteikumu (priekšlikumu) loģiskumu un realitāti;
- darba galvenās vērtības un būtiskākos trūkumus.

Recenzents iesniedz profilējošā institūtā rakstisku recenziju (vēlams datorsalikumā) ar slēdzienu:

- 1) par **darba atbilstību piešķiramajam grādam**, kā arī savas piebildes un jautājumus (6. pielikums). Recenzija pieejama studentam un VEK;
- 2) dod kopējo novērtējumu **ar atzīmi** (7. pielikums). Vērtējums pieejams VEK.

Darba autoram ir tiesības **ne vēlāk kā trīs darba dienas pirms** darba aizstāvēšanas iepazīties ar recenziju par savu darbu.

Ja darba aizstāvēšanas gaitā noskaidrojas recenzenta virspusēja vai pavirša attieksme, tad ar attiecīgu VEK lēmumu viņu izslēdz no recenzentu saraksta, veicot atbilstošu ierakstu VEK protokolā.

Ja bakalaura darba recenzija ir negatīva, galējo lēmumu pieņem VEK pēc darba aizstāvēšanas un pretendenta sniegto atbilžu uz izvirzītajiem jautājumiem noklausīšanās.

3.4. Darba aizstāvēšana

Pirms bakalaura darba aizstāvēšanas Valsts eksāmenu komisijas sēdē studentam jāreģistrējas LLU ESAF dekanātā.

Bakalaura darbu aizstāv VEK atklātā sēdē, kurā var piedalīties darba vadītāji, recenzenti un studenti.

Darba aizstāvēšana sākas ar autora ziņojumu (bakalaura darbam tas ir līdz 10 minūtēm), kurā viņš pamato darba temata aktualitāti un esošās problēmas, formulē darba mērķi, raksturo pētījuma objektu un priekšmetu, pamato darba uzbūvi un īsi raksturo to, galvenokārt atspoguļojot sava ieguldījuma rezultātus. Ziņojuma lielākā daļa ir veltīta svarīgāko autora pētījumu rezultātu un priekšlikumu izklāstam, īpaši uzsverot autora izvirzītos priekšlikumus.

Uzstāšanos veiksmīgi papildina un sekmē iepriekš sagatavota prezentācija ar autora ziņojumā ietvertā materiāla vizuālu izklāstu (arī attēliem, tabulām).

Pēc studenta ziņojuma seko komisijas locekļu jautājumi. Ar recenzenta rakstisku atsauksmi sēdes dalībniekus iepazīstina kāds no VEK locekļiem. Uz katru jautājumu autors sniedz īsas, precīzas un izsmeltošas atbildes.

Aizstāvēšanas gaitā izpaužas studenta iegūto zināšanu un prasmju līmenis studiju procesā, kā arī darba izstrādes patstāvība. Laba uzstāšanās, materiāla brīva pārzināšana, pārliecinošas atbildes uz komisijas locekļu jautājumiem un vizuālo līdzekļu demonstrēšana ir apliecinājums tam, ka students darbu ir izpildījis patstāvīgi.

Darbu novērtē attiecīgā komisija slēgtā sēdes daļā (10 ballu sistēmā). Bakalaura darba vērtējums tiek fiksēts attiecīgi SND aizstāvēšanas protokolā.

Students nav sekmīgi aizstāvējis darbu, ja tā vērtējums bakalaura darbam ir zemāks par 4 ballēm (gandrīz viduvēji). Ja bakalaura darba aizstāvēšanas vērtējums ir negatīvs, komisija lemj, vai studentam ir tiesības atkārtoti aizstāvēt pārstrādātu to pašu bakalaura darbu vai arī ir jāizvēlas cits temats un darbs jāizstrādā no jauna. Bakalaura darba atkārtota aizstāvēšana iespējama **ne agrāk kā pēc gada**. Kārtošanas tiesības saglabājas trīs gadus.

4. BAKALaura DARBA NOFORMĒJUMS

4.1. Vispārīgās prasības

Teksts ir rakstāms valsts valodā, ievērojot šādas prasības:

- izklāstam ir jābūt precīzam, skaidram, loģiskam un konkrētam;
- jauna doma ir jāsāk rakstīt jaunā rindkopā;
- jauna nodaļa jāsāk rakstīt jaunā lappusē, bet apakšnodaļas – tajā pašā lappusē;
- katrai nodaļai ir jānorāda kārtas numurs (ar arābu cipariem) un virsraksts;
- apakšnodaļām ir jānorāda ar nodaļas numuru saistīts numurs un virsraksts.

Students ir darba autors. Nav vēlams bieža vietniekvārda „es” un darbības vārda pirmajā personā lietošana – informāciju var pasniegt, nenorādot konkrētu darītāju, piemēram, „*pēc pētījuma rezultātiem var secināt, ka ...*”. Taču vēl nevēlamāk ir aizstāt vārdu „es” ar vārdu „mēs”, jo autora veiktajam pētījumam **ir jābūt oriģinālam un patstāvīgi veiktam**. Var lietot formu „*autors uzskata*”, „*pēc autora domām*”. Var izmantot ciešamo kārtu, piemēram, „*nodaļā tiek pētīts, atklāts*”.

4.2. Teksta noformēšana

Darbam ir jābūt uzrakstītam un noformētam vizuāli tīkami un jāatbilst šajos norādījumos izvirzītajām prasībām:

- tekstu izvieto uz A4 standarta formāta lapām (210 mm × 297 mm);
- tekstu izlīdzina abās malās (*Justify*), no kreisās malas atstājot 35 mm, no lapas augšas, apakšas un labās malas – 25 mm;
- **pamattekstā** rakstības burtu lielums ir 12 punkti (*pt*), nodaļu **virsrakstiem** 14 pt, treknie, lielie burti (*Bold, All Caps*), **apakšnodaļu virsrakstiem** burtu lielums ir 12 pt, treknie burti (*Bold*). Atstarpe pirms apakšnodaļas virsraksta 12 pt, aiz virsraksta 6 pt (*Before 12 pt, After 6 pt*).
- katra **nodaļa** jāsāk jaunā lapā, atstarpe aiz virsraksta 18 pt, (*After 18 pt*). Ja nodaļa tiek dalīta apakšnodaļās, pirmās apakšnodaļas virsraksts seko tūlīt aiz galvenās nodaļas virsraksta;
- **apakšnodaļas** nav jāsāk jaunā lapā, tomēr vienā lapā ir jāatrodas virsrakstam un vismaz divām rindām no apakšnodaļas teksta pirmās rindkopas (nav pieļaujams virsraksta novietojums lapas apakšā, ja nodaļas teksts sākas nākamajā lapā, kā arī gara virsraksta sadalījums divās lapās);
- **virsraksti** jānovieto rindas centrā, neveidojot atkāpi no lapas malas. Burtu krāsa virsrakstos – melna (*Automatic*). Tos **numurē automātiski ar arābu cipariem** (izņemot satura, tabulu, attēlu un saīsinājumu saraksta, ievada, secinājumu, priekšlikumu un izmantotās literatūras saraksta virsrakstus). Virsraksta beigās **punktu neliek**. Apakšnodaļas numurs ietver galvenā līmeņa nodaļas numuru un kārtas numuru nodaļas ietvaros, piemēram, 1.1., 1.2., 2.1., 2.2. utt.;
- fonts – *Times New Roman*;
- intervāls starp rindām – 1.5 lines;
- atkāpe no malas, sākot jaunu rindkopu – 10 mm;
- lapu skaitīšanu sāk ar titullapu, kopējā lapu skaitā iekļauj visas lappuses līdz Pielikumiem. **Lappušu numerāciju sāk ar nākamo lapu aiz Satura rādītāja**. Numurus raksta lapas apakšā labajā pusē (*Bottom of page, Right*) ar arābu cipariem, kuru lielums ir 12 pt (skat. 3. pielikumu);
- kā daļskaitļa dalītāju lieto **punktu, nevis komatu**;

- starp skaitli un mērvienību ir jābūt cietai atstarpei (*ctrl+shift+space*), piemēram, 5 kg, 3 t/ha, izņemot % zīmi, jo starp to un skaitli atstarpi neliek, piemēram, 3%;
- visā tekstā ir jālieto vienādas aizzīmes (*Bullets*). Šajā gadījumā teksts var sekot ar lielo vai mazo burtu;
- ja uzskaitījumu numerācijai tiek lietots skaitlis ar punktu (šajā gadījumā pirms uzskatījuma neliek kolu un teksts seko ar lielo burtu, beigās liekot punktu) vai skaitlis/burts ar iekavu (šajā gadījumā pirms uzskatījuma liek/neliek kādu no pieturzīmēm (izņemot punktu), teksts seko ar mazo burtu un starp uzskatījumiem lieto komatu vai semikolu).

4.3. Tabulu noformēšana

Lai būtu vieglāk uztverama analītiskā informācija, ieteicams darbu papildināt ar tabulām un attēliem, tomēr darbā nedrīkst vienu un to pašu informāciju atspoguļot divas reizes, t.i., autoram ir jāizvēlas kā uzskatāmāk parādīt datus un informāciju – tabulas vai attēla veidā.

Katrai tabulai ir jānorāda kārtas numurs nodaļas ietvaros. Tabulas numurē ar **diviem skaitļiem**, lietojot arābu ciparus, no kuriem pirmais nozīmē **nodaļas numuru**, bet otrais – **tabulas kārtas numuru nodaļā**. Numuru raksta virs tabulas labajā pusē, piemēram, 4.1. tabula. Katrai tabulai ir jādod tās saturam atbilstošs virsraksts. Tabulu virsrakstam jābūt horizontāli centrētam, lielums 12 pt, treknie burti (*Bold*), to novieto jaunā rindā, beigās **punktu neliek**. Tabulas galvas daļā teksts tiek centrēts, noformēts treknrakstā (*Bold*). Tabulai ir jābūt visa teksta platumā (*Auto Fit Window*).

Tabulas nosaukumam ir jāatbild uz jautājumiem: **Kas? Kur? Kad? un Kādās mērvienībās?** (skat. piemērus). Mērvienības neuzrāda, ja tās nav loģiski iespējamās (piemēra 4.2. un 4.3. tabula). Ja tabulā sakārtotā informācija ir dažādās un atšķirīgās mērvienībās, tad tabulas nosaukumā mērvienības neuzrāda, bet tās izvieto ailē pie attiecīgā rādītāja nosaukuma (piemēra 4.4. un 4.5. tabula). Mērvienību tabulas nosaukumā atdala ar komatu.

!!! Tabulā jābūt vismaz trīs rindām (*Rows*) un, iekļaujot kvantitatīvos rādītājus, - vismaz trīs kolonnām (*Columns*).

Tabulu noformēšanas piemēri

4.1. tabula

SIA „Saule” sniegto pakalpojumu struktūra 2013. - 2017. gadā, %

Pakalpojuma veids	2013	2014	2015	2016	2017
Ēdināšana	61.0	61.0	72.0	74.0	74.0
Kulinārijas un konditorejas izstrādājumu ražošana un realizācija	20.0	19.0	14.0	13.0	13.0
Pārtikas preču mazumtirdzniecība	16.0	15.0	11.0	10.0	10.0
Lauksaimniecības produktu iegāde, pārstrāde un realizācija	3.0	5.0	3.0	3.0	3.0
Kopā	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Avots: autora aprēķini pēc SIA „Saule” nepublicētiem datiem.

4.2. tabula

Tirgus formu klasifikācija pēc dalībnieku skaita

Piedāvājums	Pieprasījums		
	Daudzi	Daži	Viens
Daudzi	Pilnīga konkurence	Pieprasījuma oligopols	Pieprasījuma monopols
Daži	Piedāvājuma oligopols	Abpusējs oligopols	Ierobežots pieprasījuma monopols
Viens	Piedāvājuma monopols	Ierobežots piedāvājuma monopols	Abpusējs monopols

Avots: Škapars, 2001.

4.3. tabula

Peļņas un zaudējumu analīzes secība

Pozīcija	Jānoskaidro
Peļņa	Vai uzņēmuma darbības rezultāts ir peļņa vai zaudējumi? Kāds ir peļņas sadalījums?
Apgrozījums	Kāds ir uzņēmuma apgrozījums? Kāda ir uzņēmuma apgrozījuma dinamika? Kādi faktori ietekmē apgrozījuma izmaiņas?
Ieņēmumi	Kāda ir uzņēmumu ieņēmumu struktūra (produkcijas veida vai pakalpojumu ieņēmumu īpatsvars apgrozījumā)?
Izmaksas	Kāda ir izmaksu struktūra (izmaksu īpatsvars kopējā izmaksu apjomā vai attiecībā pret apgrozījumu)? Kāds ir izmaksu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu? Kāds ir izmaksu pieauguma temps salīdzinājumā ar apgrozījuma pieauguma tempu?

Avots: Jereško u.c., 2007.

4.4. tabula

Zemes lietojumu skaits zemes reformas otrās kārtas sākumā – 1996. gadā
Latgales rajonos

Rajons	Zemes lietojumu		Zemes lietojumu vidējā platība		Pieprasīto lauksaimniecības zemes lietojumu kopplatība, ha
	<i>skaits</i>	<i>%</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>	
Daugavpils	18 561	241.7	5.2	100.0	96 594
Rēzeknes	16 868	219.7	7.3	140.4	123 783
Ludzas	11 966	155.8	9.2	176.9	110 153
Krāslavas	11 527	150.1	9.1	175.0	105 112
Preiļu	9343	121.7	10.9	209.6	101 927
Balvu	7679	100.0	11.3	217.3	86 506

Avots: VZD zemes bilanču dati un autora aprēķini.

4.5. tabula

Latvijas makroekonomiskie rādītāji 2006. – 2009. gadā

Rādītāji	2006	2007	2008	2009
IKP izmaiņas, %	12.2	10.0	-4.2	-18.0
IKP faktiskajās cenās, milj. Ls	11172	14780	16188	13083
Inflācija (gada vidējā), %	6.5	10.1	10.5	3.5

Rādītāji	2006	2007	2008	2009
Oficiāli reģistrētais bezdarba līmenis, %	6.8	6.0	7.5	16.9
Vidējās bruto darba algas izmaiņas, %	22.8	32.0	20.4	-1.0
Reālās darba algas izmaiņas, %	15.6	19.9	6.1	-2.8

Avots: autora aprēķiniem izmantoti CSP dati, 2011.

Tabulas darbā ir jāizvieto iespējami tuvu pēc pirmās norādes uz tām. Tabulu satura skaidrojumam un izdarītajiem secinājumiem, vienmēr ir jābūt ietvertiem tekstā. Tabulā sniegto datu interpretācija ir darba autora **obligāts** uzdevums.

Katrai tabulai ir jānorāda šīs tabulas izveides avots. Avota norādi veido kā atsauci. Atsauces noformēšanu skatīt 4.6. apakšnodaļā *Atsauču veidošana*.

Statistikas prakse ir radījusi statistisko tabulu pareizas izveidošanas vispārīgus nosacījumus. Svarīgākie no tiem ir šādi:

- tabula nedrīkst būt pārāk liela un sarežģīta. Vienas lielas tabulas vietā labāk ir izveidot divas vai vairākas mazas tabulas. Ja tabula pārsniedz pusi lapas, tā pievienojama pielikumā;
- labāk ir tabulu veidot garāku, nevis izvērst to platumā;
- ja tabula ir jādala un daļa tabulas tiek pārnesta uz nākamo lappusi, tad augšējā labajā stūrī virs tabulas raksta tabulas numuru un vārdus „tabulas turpinājums” un tiek atkārtota tabulas galvas daļa (piemēra 4.5. tabula). Kā tabulas turpinājums drīkst būt ne mazāk kā divas rindas (Rows). Ja tabulas galvas daļa ir liela, tad šīs ailes ir jānumurē, turpinājumā lietojot tikai šos numurus;
- vairāk teksta ir jāraksta tabulas rindās, mazāk – ailu virsrakstos;
- tabulā pareizi ir jāuzrāda un jāizvieto mērvienības. Nav ieteicams mērvienībām izveidot īpašu aili, labāk tās rakstīt tekstā aiz attiecīgā rādītāja nosaukuma;
- tabulā ir jābūt aizpildītām visām rūtiņām. Ja parādība nav novērota, rūtiņā liek svītru (-), ja parādība ir, bet par to nav ziņu, liek trīs punktus (...), ja kādas rūtiņas aizpildīšana loģiski nav iespējama, raksta krustiņu (X);
- rakstzīmju lielums tabulās ir 10-12 pt;
- visām tabulām ir jābūt avotam, ko noformē slīprakstā (*Italic*), beigās liekot punktu. Burtu lielums 11 pt un atstarpes pirms un pēc rindkopas 0 un 6 pt (*before 0 pt, after 6 pt*).

4.4. Attēlu noformēšana

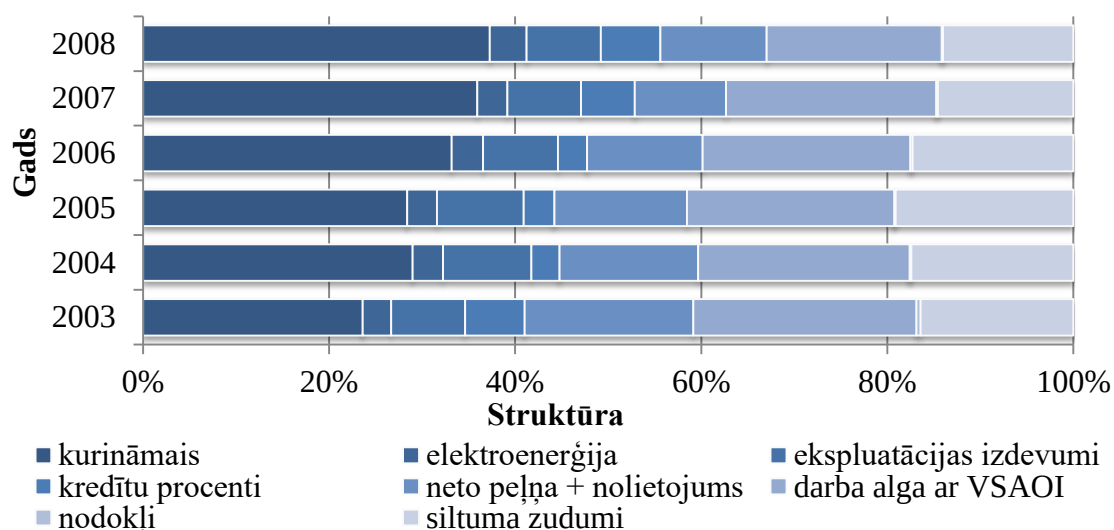
Visas ilustrācijas – shēmas, diagrammas, zīmējumus, kartes utt. sauc par **attēliem**. Tos ievieto darbā iespējami tuvu pēc norādes uz tiem tekstā. Attēli ir jāizvieto tā, lai tie būtu ērti pārskatāmi un lasāmi teksta lasīšanas virzienā vai arī pagriežot darbu par 90° pulksteņa rādītāju kustības virzienā.

Attēlus numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros, piemēram, 4.1. att., 4.2. att.

Katram attēlam dod atbilstošu nosaukumu, kuru raksta zem attēla vidū, vienā rindā ar kārtas numuru, burtu lielums 12 pt, treknie burti (**Bold**), atstarpe pēc virsraksta – 6 pt. Attēlu nosaukumiem jābūt atbildes uz jautājumiem: **Kas? Kur? Kad? un Kādās mērvienībās?** (skatīt piemēru 4.1., 4.2. un 4.3. att.). Mērvienības neuzrāda, ja attēlā tiek atspoguļota informācija ar divām dažādām mērvienībām (piemēra 4.4. att.) un ja tās nav loģiski iespējamās (piemēra 4.5., 4.6. un 4.7. att.). Aiz attēla nosaukuma **punktu neliek**. Mērvienības attēla nosaukumā atdala ar komatu.

Fonu **tonējums** un attēla norobežojošo **ierāmējumu nelieto**. Attēlā tīklu līniju biezums ir $\frac{1}{4}$ jeb 0.25 pt un ciparu/burtu lielums – 10-12 pt. Attēlos ir jāizvairās no uzrakstiem uz tiem; to vietā lietojami cipari un simboli, kurus atšifrē zem attēla. Saīsinājumu un simbolu atšifrējuma burtu lielums ir 10 pt. Attēls ir jāizvieto lapas vidū – jābūt centrētam. Starp attēlu un tekstu ir jābūt atstarpei 6 pt.

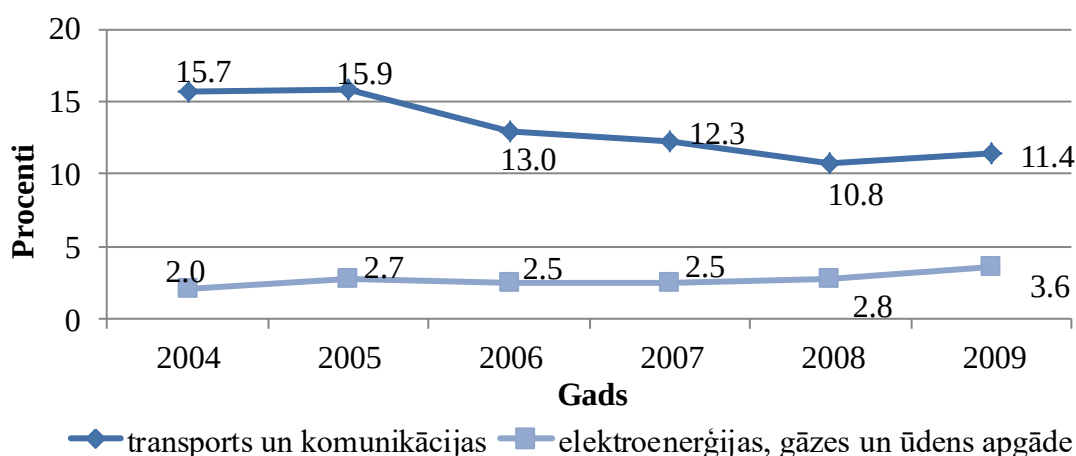
Attēlu noformēšanas piemēri

Avots: autora veidots pēc Vidzemes pārvaldes datiem.

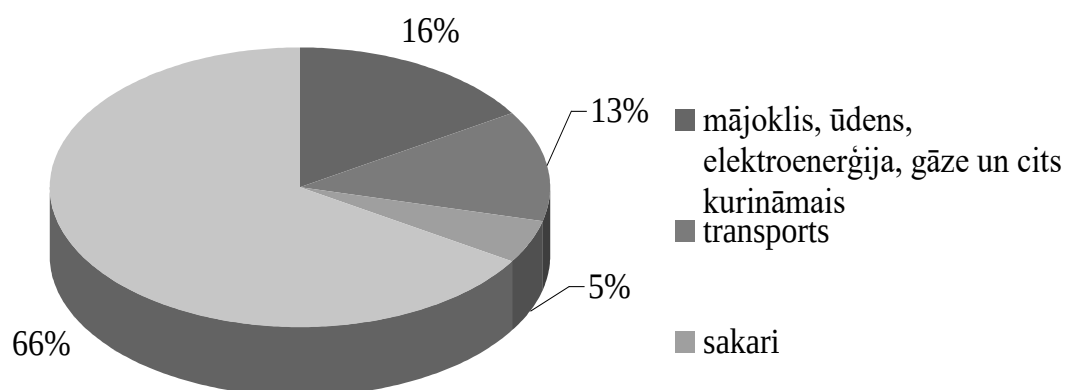
4.1. att. Siltā ūdens tarifu veidojošo elementu strukturālais sadalījums Vidzemes reģionā 2003.-2008. gadā, %

!!! Obligāti ir jābūt definētām x un y asīm.

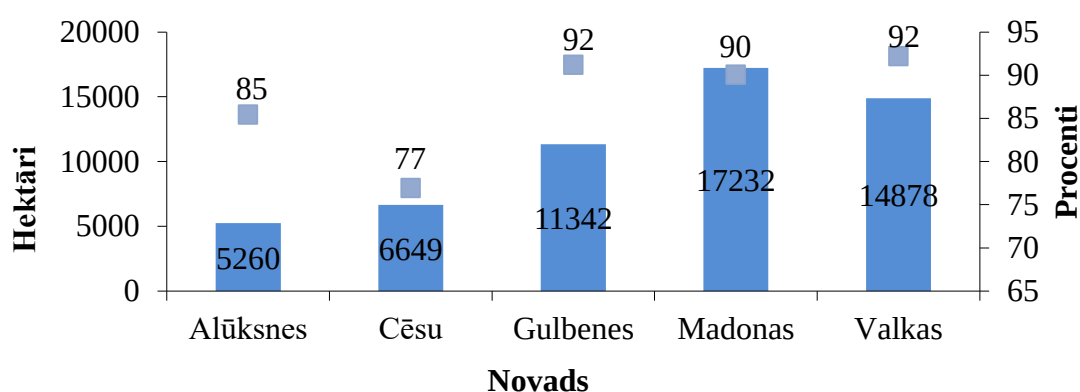
Avots: autora veidots pēc Sabiedrisko pakalpojumu regulatoru nepublicētajiem datiem.

4.2. att. Nodarbināto īpatsvars regulējamās nozarēs Latvijā 2004.–2008. gadā, %

Avots: autora veidots pēc Mājsaimniecību budžets, 2012.

4.3. att. Mājsaimniecību izdevuma struktūra Latvijā 2011. gadā, %

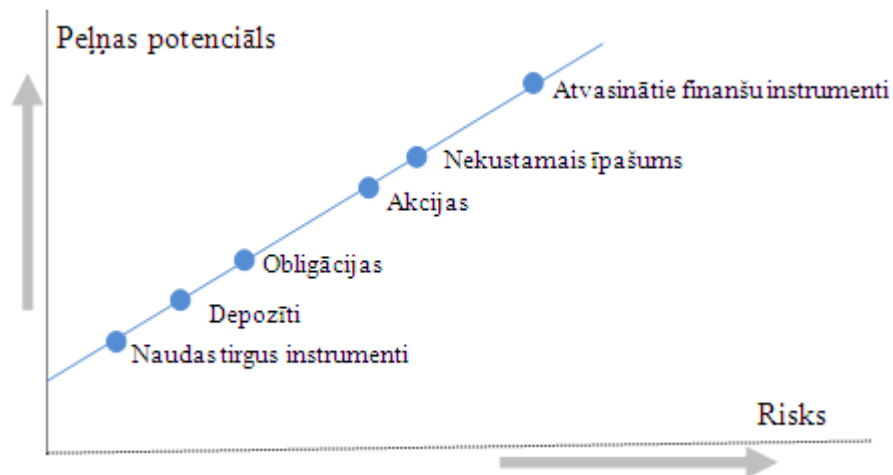

■ Graudaugu sējumu platība, ha ■ Graudaugu īpatsvars sējumu kopplatībā, %

Avots: autores veidots pēc CSP datiem.

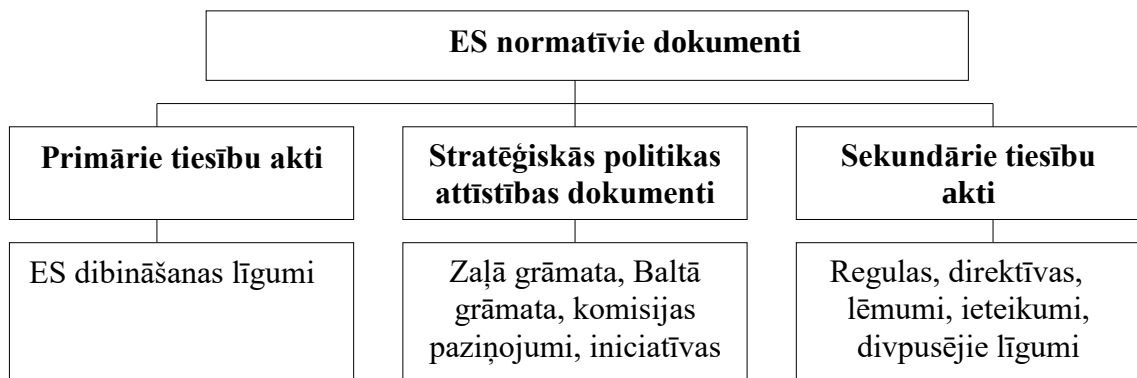
4.4. att. Graudaugu sējumu raksturojošie rādītāji Vidzemes plānošanas reģionā 2011. gadā

!!! Ne vienmēr punktus drīkst savienot ar līnijām (piemēra 4.4. att.).

Avots: autora konstrukcija pēc *Kā ieguldīt?*, 2012.

4.5. att. Uzņēmuma peļņas potenciāla un riska mijiedarbība dažādu faktoru ietekmē

Avots: autora veidots pēc *Rokasgrāmata praktiskam darbam*, 2010.

4.6. att. Eiropas Savienības normatīvo aktu sistēma

!!! Shēmās bultiņas lieto tikai attēlojot procesu, bet strukturālās shēmās lieto līnijas. Visām „kastītēm” obligāti ir jābūt savienotām/piesaistītām citai „kastītei”, un attēlam ir jābūt saprotamam arī tad, ja tas tiek „izrauts” no teksta.

Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

4.7. att. Īpaši atbalstāmās teritorijas Latvijā

Katram attēlam norāda šī attēla izveides avotu. Avota norādi veido uzreiz zem attēla kā atsauci. Visiem attēliem ir jābūt avotam, ko noformē slīprakstā (*Italic*), beigās liekot punktu. Burtu lielums 11 pt un atstarpespirms un pēc rindkopas 0 un 6 pt (*before 0 pt, after 6 pt*).

Attēlu tehniskais izpildījums: fotogrāfijas ieteicams ieskenēt, grafikus veidot ar *MS Excel* vai citām datorprogrammām.

4.5. Formulu noformēšana

Darbā norādītās formulas numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros.

Formulas numuru raksta lapas labajā pusē attiecīgās formulas zemākās rindas līmenī un iekļauj iekavās. Pēc formulas liekams komats. Burtu, ciparu un simbolu izmēri – 12 pt. Formulu centrē. Formulas veido ar *Microsoft Equation* komandu palīdzību (*Insert/ Object/ Microsoft Equation*)

Formulām, kuras atvasinājis vai sastādījis autors, ir jādod atsauce, **piemēram**, „... 4.1. formulu sastādījis autors”.

Atsaucoties tekstā uz formulu, jānorāda tās numurs iekavās, **piemēram**, „Pēc 4.1. formulas aprēķina...”. Formulām, kas aizgūtas no literatūras un citiem avotiem, dod attiecīgas atsauces uz tiem, **piemēram**, „Izmantojot ekspertu vērtējumu apstrādes statistiskās metodes, tika aprēķināts katra faktora vidējais ekspertu vērtējums, izmantojot 4.1. formulu.”

Formulas noformēšanas piemērs

$$\bar{v}_j = \frac{\sum_{i=1}^k v_{ij}}{k}, \quad (4.1.)$$

kur $\sum_{i=1}^k v_{ij}$ – ekspertvērtējuma summa;

- v_{ij} – i -tā eksperta j -tā faktora vērtējums (100 ballu sistēmā);
 k – ekspertu skaits (Vasermanis u.c., 2002).

4.6. Atsauču veidošana

Atsauce ir īsa norādes forma, kas ļauj konstatēt, no kāda izdevuma ņemta ideja vai citāts, kā arī noteikt tā atrašanās vietu (lappusi) šajā avotā.

Atsauces uz citu autoru tiešiem vai pārfrāzētiem citātiem, attēliem, formulām, skaitlisko materiālu, faktiem, kā arī atzinumiem un aizgūtām domām, jāveido jebkurā pētniecības darbā. Citāti jāraksta pēdējās. Citu autoru domu atstāstījums nav jāraksta pēdējās, bet tam ir jābūt objektīvam.

Nav pieļaujama teksta pārrakstīšana no grāmatām, kā arī autora domu atstāstījums, nenorādot atsauci uz citēto darbu. **Konstatējot šādu pārkāpumu, iesniegtā darba autoram bez ierunām tiek liegta iespēja aizstāvēt darbu.**

Atsauces izmanto kopā ar bibliogrāfisko norāžu sarakstu, lietojot **pirmā elementa un datējuma metodi** – citējuma beigās tekstā iekavās tiek uzrādīts ***citējamā dokumenta autors vai nosaukums un izdošanas gads.***

!!! Ja izmantotam avotam nav norādīts gads, tad lieto **[b.g.]**

Ievietojot atsauci teikuma beigās, punktu liek **aiz iekavām.**

Atsauci var likt slīprakstā, bet tam ir jābūt noformētam **vienādi visā darbā.**

Piemērs

Teksts (Eko, 2006).

Teksts (*Personības attīstība ģimenē...*, 1999).

Izmantotā literatūra

1. Eko U. (2006) *Kā uzrakstīt diplomdarbu*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds. 314 lpp.

5. *Personības attīstība ģimenē, skolā un augstskolā* (1999): zinātnisko rakstu krājums. Latvijas Universitāte: Pedagoģijas un psiholoģijas institūts; red. S. Kramēna. Rīga: Mācību apgāds NT. 90 lpp.

Ja izmantoti **vairāki viena un tā paša autora darbi**, kas **izdoti vienā un tajā pašā gadā**, un diviem vai vairākiem dokumentiem pirmais elements un izdošanas gads sakrīt, tad aiz gada uzrāda mazo latīņu alfabēta burtu (a, b, c utt.), kas pievienots avota norādei arī izmantotās literatūras sarakstā.

Piemērs

Teksts (Repše, 2000a).

Teksts (Repše, 2000b).

Izmantotā literatūra

1. Repše G. (2000a) *Īkstīte*. Rīga: Pētergailis. 182 lpp.

2. Repše G. (2000b) *Tuvplāni: Džemma Skulme*. Rīga: Jumava. 130 lpp.

Ja izmantotai grāmatai **ir divi autori**, tad atsaucē uzrāda abus autorus un izdošanas gadu.

Piemērs

Teksts (Petrova, Jermolajeva, 2007).

Izmantotā literatūra

Petrova I., Jermolajeva E. (2007) *Eiropas valstu pieredze teritoriālajā mārketingā un tās izmantošanas iespējas Latvijā*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds Saule. 160 lpp.

Ja izmantotai grāmatai ir **trīs vai vairāki autori**, tad atsaucē uzrāda pirmo no autoriem (pirmais elements), kā tie norādīti titullapā un „u.c.”, un izdošanas gadu.

!!! Ja literatūras avots ir angļu valodā, tad raksta **et al.**, vācu valodā – **u.a.**, krievu valodā – **и.др.**

Piemērs

Teksts (Ancāne u.c., 1998).

Izmantotā literatūra

Ancāne S., Bondars A., Kļava J. (1998) *Talsu rajona lauku uzņēmēju problēmas*. Rīga: Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts. 129 lpp.

!!! Ja darbā **tiek izmantots citāts**, tad citējamo daļu no pārējā teksta atdala ar pēdiņām vai citātu liek kursīvā un aiz izdevuma gada norāda citāta lpp.

Piemērs

Kā atzīmē H. Gudjons (1998, 256), *mācības ir pārāk apjomīgs process, lai to izsmeloši varētu izskaidrot ar viena vienīga didaktiska modeļa palīdzību*.

Kā atzīmē H. Gudjons (1998, 256), „mācības ir pārāk apjomīgs process, lai to izsmeloši varētu izskaidrot ar viena vienīga didaktiska modeļa palīdzību”.

Vērtējošās domāšanas prasme ir spēja objektīvi analizēt informāciju un iegūt personīgo pieredzi. Prasme kritiski domāt var stiprināt garīgo (psihisko) veselību (Rubana, 2002, 18).

!!! Ja literatūras avots **nav latviešu valodā**, tad pamatdarba tekstā autora uzvārdu pirmajā tā lietošanas reizē latvisko atbilstoši 2004. gada 2. marta MK noteikumiem Nr. 114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju” un iekavās raksta uzvārdu oriģinālvalodā slīprakstā (*Italic*).

Piemērs

A. Derkačs (Деркач) (2002, 308-309) devis šādu profesionālisma definīciju: *tā ir integrāla psiholoģiska cilvēka darbību raksturojoša īpašība, kura atspoguļo viņa profesijas pārvaldīšanas līmeni un raksturu un nozīmē, ka cilvēks izpilda savus profesionālos pienākumus augstā līmenī*.

V. Janks (Jank) un H. Meijers (Meyer) (2002, 98) atzīmē, ka *kopš pagājušā gadsimta divdesmitajiem gadiem Vācijā ir attīstījušās daudzas didaktiskās teorijas un modeļi*.

Atsauces tekstā uz izmantotiem **likumiem un citiem normatīvajiem dokumentiem** veido pēc pirmā elementa un datējuma metodes, t.i., atsaucē norāda pirmos **trīs** vārdus un izdošanas gadu. Ja vairākiem dokumentiem pirmie divi vārdi un

gadi sakrīt, tad aiz gada uzrāda mazo latīņu alfabēta burtu (a, b, c utt.), kas pievienots avota norādei arī izmantotās literatūras sarakstā.

Piemērs

Teksts (Aizsargjoslu likums, 1997).
Teksts (Vides aizsardzības likums, 2006).
Teksts (Noteikumi par ūdens ..., 2001).
Teksts (Padomes regula (EK) Nr. 1083/2006, 2006).

Izmantotā literatūra

1. Aizsargjoslu likums (1997): LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 56/57, 25. februārī, 1.-3. Lpp.
2. *Vides aizsardzības likums* (2006): LR likums [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 25. maijā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=147917&from=off>.
3. *Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem* (2001): Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 531 [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 25. maijā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=56960>.
4. *Padomes regula (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar kuru paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas reģionālo attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ regulu (EK) Nr. 1260/1999* [tiešsaiste] [skatīts 2017. g. 28. nov.]. Pieejams: http://www.esfondi.lv/upload/05-saistosie_dokumenti/es_regulas/2006-07-11_regula_1083_2006_LV.pdf.

Atsauces tekstā uz **elektroniskiem resursiem**. Ja citējamais darbs nav pieejams drukātā veidā, bet tas ir pieejams elektroniski (internetresurss vai CD), to var citēt tāpat kā drukātu materiālu.

Piemērs

Teksts (Paršova, 2009).

Izmantotā literatūra

Paršova V. (2009) *Nekustamā īpašuma formēšana* [elektroniskais resurss]: mācību grāmata. Jelgava: LLU. 288 lpp. CD.

Atsauces tekstā uz interneta resursiem

Piemērs

Teksts (Libkovska, 2007).
Teksts (Kadastrālā vērtēšana, [b.g.]

Izmantotā literatūra

1. Libkovska U. (2007) *Profesionālās izglītības attīstības tendences mūsdienu ekonomiskajos apstākļos* [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 8. febr.]. Pieejams: www.dukonference.lv/raksti_pdf/Libkovska+.pdf.
2. *Kadastrālā vērtēšana* [tiešsaiste]: VZD [skatīts 2018. g. 12. febr.]. Pieejams: <http://www.vzd.gov.lv/darbibas-jomas/kadastrala-vertesana>.

!!! Ja bakalaura darba autors veicis pētījumu pats (oriģinālu pētījumu), piemēram, respondentu aptauju, uzņēmuma SVID analīzi, tad apkopotos rezultātus atspoguļojot tabulās vai attēlos, kā avotu norāda: *autora pētījums, autora veidots, autora aprēķini* u.c.

4.7. Izmantotās literatūras saraksta veidošana

Darbi literatūras sarakstā tiek kārtoti alfabētiskā secībā – vispirms latīņu alfabētā un tad kirilicā (krievu valoda), – vadoties pēc darba autora uzvārdiem vai darbu nosaukumiem. Viena autora dažādus darbus uzskaita alfabētiskajā secībā pēc darba nosaukuma. Materiāli, kas ir iegūti no *Interneta*, tiek iekļauti sarakstā līdzvērtīgi kā zinātniskie raksti.

Monogrāfijas

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) *Monogrāfijas nosaukums:* citas nosaukumziņas. Pakārtotā atbildība. Izdošanas vieta: izdevējs. Apjoms.

!!! *Citas nosaukumziņas var būt šādas:* zinātnisko rakstu krājums, starptautisko konferenču materiāli, mācību līdzeklis, mācību grāmata u.c.

Ja tiek izmantota *visa grāmata*, tad pirms lpp. skaita liek **punktu**.

Pamatdarba nosaukums tiek **izcelts** kursīvā *Italic*

Piemērs

1 autora darbs

Zvejnieks A. (1998) *Nodokļi un nodevas*: mācību grāmata. Rīgas Tehniskā universitāte. Inženierekonomikas fakultāte.- 2.izd., pārstr. Rīga: RTU. 412 lpp.

2–3 autoru darbs

Ancāne S., Bondars A., Kļava J. (1998) *Talsu rajona lauku uzņēmēju problēmas*. Rīga: Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts. 129 lpp.

Grāmata vai rakstu krājums personas redakcijā

Zemes izmantošana un kadastrs Latvijā (2001). A. Boruka redakcijā. Rīga: LLU, Skrīveru zinātnes centrs, LR VZD. 408 lpp.

Izdevumu sastāvdaļa (**nodaļa grāmatā, monogrāfijā, publikācija no konferences materiāliem, rakstu krājumiem**)

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) Nosaukums (sastāvdaļai): citas nosaukumziņas. **No:** Galvenā atbildība (autors). *Nosaukums* (pamatdokumentam): citas nosaukumziņas. Izdošanas vieta: izdevējs, atrašanās vieta avotā.

!!! Ja tiek izmantota **daļa no grāmatas**, tad pirms lpp. skaita liek **komatu**.

Monogrāfiskā izdevuma sastāvdaļu no pamatdokumenta (monogrāfijas, konferences materiāla) atdala ar prievārdu „**No:**” vai tā ekvivalentiem (**In:**, **В кн:**).

Pamatdarba nosaukums **tiekl izcelts** kursīvā *Italic*.

Piemērs

1. Moulis Dž. (2003) Kultūru sadursme. **No:** Moulis Dž. *Biznesa kultūra un etiķete Eiropas valstīs*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 46.-48. lpp.
2. Paršova V. (2001) Valsts kadastra realizācija Latvijā. **No:** *Zemes izmantošana un kadastrs Latvijā*. A. Boruka red. Rīga: LLU Skrīveru zinātnes centrs, LR Valsts Zemes dienests, 313.-365. lpp.
3. Asejeva A., Kopiks N., Viesturs D. (2008) Application of Economic-Mathematical Simulation for the Choice of the Technical Support of Technologies of Agricultural Crops. **In:** *Economic Science for Rural Development: proceedings of the international scientific conference*, No. 16. Jelgava: LLU, p. 14-19.
4. Feather J. (1998) Introduction. **In:** *The Information Society: a study continuity and change*. London, p. 11.

Seriālizdevumu sastāvdaļa (rakstu krājums, žurnāls, avīze). Raksts no periodiska izdevuma.

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) Nosaukums (sastāvdaļai): citas nosaukumziņas. *Nosaukums* (pamatdokumentam): citas nosaukumziņas, laidiena apzīmējums, datējums, atrašanās vieta avotā.

!!! Seriālizdevumu sastāvdaļu bibliogrāfiskajās norādēs sastāvdaļas un pamatdokumenta atdalīšanai prievārdu „No” vai tā ekvivalentus (**In:**, **В кн:**) **nelieto**.

Piemērs

Publikācija žurnālā vai avīzē

1. Riekstiņa A. (1998) Kūts gatava dažu dienu laikā: par fibrolīta plātņu pielietojumu. *Latvijas Lopkopis un Piensaimnieks*, Nr. 8, 34.-36. lpp.
2. Dzintars R. (2009) Bezdarba laika iespējas. *Latvijas Avīze*, Nr. 260, 7. oktobris, 16. lpp.

Elektroniskie resursi

Pieraksta secība: *Nosaukums* [vides vai materiāla apzīmējums]: citas nosaukumziņas. Izdevums. Izdošanas vieta: Izdevējs, izdošanas datējums. Apjoms. Pārskatīšanas datējums [resursa skatīšanas datējums]. Pieeja.

!!! Izdevums. Izdošanas vieta: Izdevējs, izdošanas datējums. Apjoms. – šo informāciju norāda tikai tad, ja tā ir pieejama.

[...] – kvadrātiekvavas lieto gadījumos, kad autors vēlas pie bibliogrāfiskā izklāsta pievienot savu komentāru, ielikt ko tādu, kas nav ņemts no paša avota. Piemēram, [b.g.] nozīmē, ka avotam nav norādīts izdošanas gads. [tiešsaiste] nozīmē, ka materiāls ir apskatīts interneta *online* vidē, nevis drukātā formātā.

Piemērs

1. Bērziņa M. (2008) *Zemes reforma* [tiešsaiste]. Latvijas Vēstnesis, Nr. 38, 26. sept. [skatīts 2018. g. 05. okt.]. Pieejams: <http://www.vestnesis.lv/pzni/index.php?menu=doc&id=181515>.
2. *Bibliotēka „gaismas pilī” vai internetā?* [b.g.] [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 22. janv.]. Pieejams: <http://www.dtnet.lv/raksti/LV/DP/200101/01011501.stm>.
3. Pumain D. (2004) *Central Places Theory* [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 11. maijā]. Pieejams: http://www.hypergeo.eu/article.php3?id_article=188.

Likumi

Pieraksta secība: Likuma nosaukums (gads): (valsts nosaukums) likums. Avota nosaukums, kur publicēts, avota apraksts, datējums, atrašanās vieta avotā.

Piemērs

1. Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (1993): LR likums. *Zinotājs*, Nr. 12, 1. aprīlī, 801.-811. lpp.
2. Aizsargjoslu likums (1997): LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 56/57, 25. februārī, 1.- 3. lpp.
3. Patērētāja tiesību aizsardzības likums (1997): LR likums. **No:** *LR Normatīvie dokumenti*: Tirdzniecība. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, PT–1–3–PT–1–3–21.
4. *Vides aizsardzības likums* (2006): LR likums [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 10. janv.]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=147917&from=off>.

Normatīvie akti

Pieraksta secība: *Normatīvā akta nosaukums* (gads): normatīvā akta veids un izdošanas datums. Avota nosaukums, kur publicēts, avota apraksts, datums, atrašanās vieta avotā.

Piemērs

1. *Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem* (2001): MK 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 531 [tiešsaiste] [skatīts 2018. gada 25. maijā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=56960>
2. Par pamatnostādņēm „Veselīgs uzturs (2003.-2013.)” (2003): MK rīkojums Nr. 556. *Latvijas Vēstnesis*, 5. septembris, 8.-10. lpp.

PIELIKUMI

**LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE
..... INSTITŪTS**

(Ekonomikas un reģionālās attīstības / Uzņēmējdarbības un vadībizinātnes / Finanšu un grāmatvedības)

Kārlis Putnieks
(Vārds, Uzvārds)

**SIA „NNN” DARBĪBAS IZVĒRTĒJUMS UN
ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS**
(Darba nosaukums)

Darbs sociālo zinātņu akadēmiskā bakalaura grāda ekonomikā iegūšanai

Specializācijas virziens:.....

(atbilstoši *Agrārā un vides ekonomika*
 Biznesa procesu vadība
 Grāmatvedība un finanses
 Tiesību zinātnes
 Reģionālā attīstība un pārvalde)

Darba autors

(paraksts)

Kārlis Putnieks, matr. Nr.
(vārds, uzvārds, matr. Nr.)

Darba vadītājs

(paraksts)

prof. Dr.oec. Andris Bērziņš
(amats, zin. grāds, vārds, uzvārds)

Institūta direktore

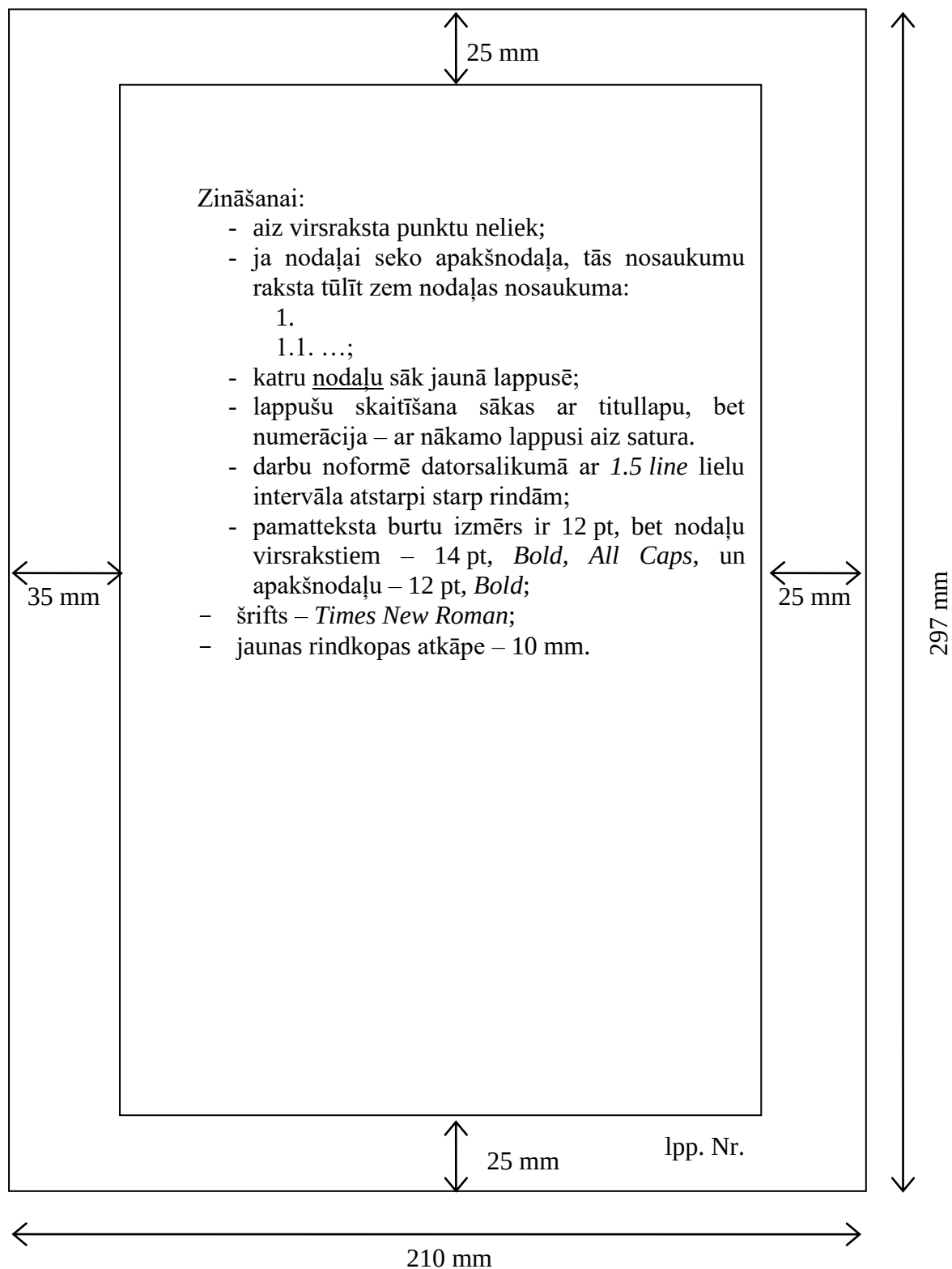
(paraksts)

prof. Dr.oec. Ieva Kalniņa
(amats, zin. grāds, vārds, uzvārds)

Jelgava 20__
(gads)

SATURS

DARBĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN SIMBOLI	(lpp. nr.)
IEVADS	(lpp. nr.)
1. (nodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
1.1. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
1.2. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
2. (nodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
2.1. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
2.2. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
2.3. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
3. (nodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
3.1. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
3.2. (apakšnodaļas nosaukums)	(lpp. nr.)
SECINĀJUMI	(lpp. nr.)
PRIEKŠLIKUMI	(lpp. nr.)
IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	(lpp. nr.)
PIELIKUMI	(lpp. nr.)

GALVOJUMS

Jelgava

(datums)

Ar šo es, _____(vārds, uzvārds), galvoju, ka bakalaura darbs ir izpildīts patstāvīgi. No svešiem avotiem ņemtie dati un definējumi ir uzrādīti darbā.

Darbs nav publicēts un pirmo reizi tiek iesniegts aizstāvēšanai Valsts eksāmenu komisijā.

Studiju noslēguma darba elektroniskā versija LLU IS atbilst oriģinālam.

Personiskais paraksts

VALSTS EKSĀMENU KOMISIJAS LĒMUMS

BAKALAURA DARBS AIZSTĀVĒTS VALSTS EKSĀMENU KOMISIJAS SĒDĒ

_____. GADA _____

AR ATZĪMI _____

PROTOKOLA NR. _____

VEK SEKRETĀRS _____

bakalaura grāda iegūšanai
 Jelgavā

Darba struktūra	Vērtēšanas kritēriji	N	Z	V	A
Anotācija	Bakalaura darba autora veiktā pētījuma rezultātu atspoguļojums	☐	☐	☐	☐
	Anotācijas struktūras atbilstība metodiskajām prasībā	☐	☐	☐	☐
Ievads	Pētījuma aktualitātes un problēmas pamatojums	☐	☐	☐	☐
	Pētījuma objekta formulējums	☐	☐	☐	☐
	Pētījuma priekšmeta formulējums	☐	☐	☐	☐
	Pētījuma robežas, tai skaitā pētījuma periods, pietiekami pamatots	☐	☐	☐	☐
	Darba mērķis skaidri formulēts un pakārtots darba tēmai	☐	☐	☐	☐
	Darba uzdevumi skaidri formulēti un pakārtoti darba mērķim un atspoguļo tā sasniegšanas gaitu	☐	☐	☐	☐
Teorētiskā daļa	Skaidra un loģiska teorētiskās daļas struktūra	☐	☐	☐	☐
	Veidota teorētiskā diskusija, izmantojot dažādu autoru izvirzītās teorijas un faktu materiālu atbilstoši izvēlētajam darba tematam	☐	☐	☐	☐
	Pietiekama izmantotās literatūras un citu informācijas avotu bāze, tai skaitā svešvalodā (-ās)	☐	☐	☐	☐
	Darba izstrādē izmantoti zinātnisko pētījumu rezultāti un publikācijas	☐	☐	☐	☐
	Temata tiesisko aspektu izklāsts loģisks un pietiekami pamatots	☐	☐	☐	☐
Empīriskā daļa	Skaidra un loģiska empīriskās daļas struktūra	☐	☐	☐	☐
	Empīriskā daļa veidota, pamatojoties uz teorētiskajā daļā aprobēto informāciju	☐	☐	☐	☐
	Sniegts pētījuma problēmas praktisks izvērtējums	☐	☐	☐	☐
	Korekts un pietiekami plašs pētījuma metožu pielietojums	☐	☐	☐	☐
	Loģiska un skaidra pētījuma rezultātu interpretācija un	☐	☐	☐	☐

	novērtējums				
Secinājumi un priekšlikumi	Secinājumi ir saistīti ar darba mērķi un uzdevumiem	☐	☐	☐	☐
	Secinājumi atspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no bakalaura darbā veiktajiem pētījumiem	☐	☐	☐	☐
	Priekšlikumi izriet no darbā veiktās analīzes, pētījumiem un izdarītajiem secinājumiem	☐	☐	☐	☐
	Priekšlikumi ir pamatoti, konkrēti, adresēti noteiktam izpildītājam un ir realizējami praksē	☐	☐	☐	☐

Kopējais slēdziens par darba atbilstību prasībām

Prasības	Vērtēšanas kritēriji	N	Z	V	A
Darba tehniskā izpildījuma kvalitāte	Literatūras saraksts noformēts atbilstoši metodisko norādījumu prasībām	☐	☐	☐	☐
	Atsauces uz literatūras un datu avotiem ir pietiekamas	☐	☐	☐	☐
	Darbs noformēts atbilstoši metodisko norādījumu prasībām	☐	☐	☐	☐
Pētnieciskā kvalitāte	Skaidrs satura izklāsts un darba atbilstība bakalaura darba tematam	☐	☐	☐	☐
	Darba gaitā sasniegts tā mērķis un realizēti izvirzītie uzdevumi	☐	☐	☐	☐
	Izmantoto informācijas avotu pietiekamība un atbilstība darba mērķim un uzdevumiem	☐	☐	☐	☐
	Literatūras un informācijas avotu skaits svešvalodā (-ās) ir pietiekams, un tie paaugstina darba kvalitāti	☐	☐	☐	☐
	Darba mērķim atbilstoši izvēlētas un korekti pielietotas pētījuma metodes	☐	☐	☐	☐
Vizuālā un literārā kvalitāte	Teksta izklāsts un rezultāti ir noformēti vizuāli viegli uztveramā veidā (tabulās, attēlos)	☐	☐	☐	☐
	Korekts terminoloģijas lietojums, atbilstoša akadēmiskā valoda	☐	☐	☐	☐
	Gramatiski un stilistiski pareizi veidots teksts	☐	☐	☐	☐

Darba galvenās vērtības (ja nepieciešams):

Darba būtiskākie trūkumi un nepilnības (ja nepieciešams):

Jautājumi bakalaura darba autoram:

Darba kopējais vērtējums:

Bakalaura darbs izvirzītajām prasībām, autoram (-ei)
piešķirt

Darba recenzents (-e):

(zinātniskais vai akadēmiskais grāds, vārds, uzvārds)

(darba vieta un amats)

20 . gada .

(paraksts)

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE

Bakalaura studiju programma

Bakalaura darba recenzenta vērtējums

Darba autors(-e):

Darba temats:

Vērtējums:

Darba recenzents (-e):

(zinātniskais vai akadēmiskais grāds, vārds, uzvārds)

(darba vieta un amats)

20 .gada .

(paraksts)